

Riksdagens protokoll

2009/10:2

Tisdagen den 15 september

Kl. 14.00 – 14.59

Protokoll
2009/10:2

1 § Öppnande av riksmötet

Program för öppnandet har fogats som bilaga till detta protokoll.

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hemställer att Ers Majestät förklarar riksmötet öppnat.

Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman! Ärade ledamöter av Sveriges riksdag! I denna kammare inleddes högtidlighållandet av det så kallade Märkesåret 1809. För 200 år sedan förlorades en tredjedel av den svenska nationen. Landskapen på östra sidan om Bottenviken införlivades med det ryska väldet.

Efter svåra umbäranden, särskilt för det finska folket, har vi kunnat högtidlighålla detta märkesår som fria, oberoende och jämbördiga nationer.

I den bekymmersamma epok som då rådde tog sig riksdagen samman och skapade 1809 en ny grundlag som skulle komma att gälla in i vår tid, och för det ska också året 1809 minnas.

Kunskapen om vårt förflutna ger oss förhoppningsvis en stabilare grund att stå på i arbetet med att bygga en bättre och tryggare värld.

Det har sitt värde att högtidlighålla historiska händelser för att få kunskap om det förgångna och samtidigt lära för framtiden. Hos oss bör det väcka frågan vad vi vill att kommande generationer ska erinra sig och vara stolta över från vår tid. Det ligger i våra händer att försöka göra varje år och varje dag minnesvärd.

Nästa år blir också ett märkesår. Då har 200 år förflutit sedan den franske marskalken Jean Baptiste Bernadotte valdes till Sveriges kronprins. Den nuvarande tronföljaren kronprinsessan Victoria avser att nästa år ingå äktenskap med herr Daniel Westling. År 2010 blir ett år att minnas, särskilt i min familj.

Sverige och Sveriges regering har ett stort ansvar att genomföra EU-ordförandeskapet och därmed också anta utmaningen att lösa tidvis mycket komplicerade frågor för framtiden.

Om världens nationer vid sitt möte i Köpenhamn kunde enas om att kraftfullt samverka för att lösa klimatfrågan, då skulle det bidra till att också detta år blir till ett märkesår för kommande generationer.

Med denna förhoppning vill jag önska er alla, valda ombud för Sveriges folk, kraft och visdom att föra vår nation vidare i en för alla medborgare gynnsam utveckling.

Jag förklarar härmed 2009/10 års riksmöte öppnat.

Regeringsförklaring

2 § Regeringsförklaring

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag!

För ett år sedan kunde vi skönja tätande moln vid horisonten, mörka moln som vittnade om att en storm var i annalkande. Den kom från andra sidan Atlanten skapad av en ansvarslös hantering, riskfyllda affärer eller ren och skär girighet. Förstärkt av bristande regelverk och otillräcklig tillsyn spred den sig med en kraft och omfattning som få kunde förutse.

Det var, som just i dag, den 15 september för ett år sedan som USA:s fjärde största investmentbank, Lehman Brothers, ansökte om konkurs. Det blev inte slutet. Det blev inte ens början på slutet. Men det blev slutet på början för det vi i dag känner som finanskrisen.

Den storm som skapades i spekulationens namn drog ned hela världen i den värsta kris vi sett sedan depressionen på 1930-talet. Den fick världsekonomin i gungning och hela länder på fall. Den drabbade internationella banker i New York men också småföretagare i Nybro och kvartersbutiken i Nyköping.

Vi visste att Sverige inte kunde stå opåverkat av utvecklingen. Lika lite som vi kan isolera oss från kriser kan vi undanröja svängningar i konjunkturen.

Sverige är ett litet land. Vår ekonomi är starkt länkad till vår omvärld och vilar i stor utsträckning på utrikeshandel. Det gjorde att vi även här hade att vänta sämre tider med lägre efterfrågan på svenska varor och tjänster samt stigande arbetslöshet. Det gjorde att vi även här kände oro för jobben och för hushållsekonomin.

Sverige stod samtidigt starkare än många andra länder när krisens svallvågor slog in mot våra kuster.

Vi hade lagt en stark grund och mötte de sämre tiderna med historiskt höga sysselsättningstal och stora framgångar i att bekämpa utanförskapet. Alliansregeringens arbetslinje – lägre inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagare, bättre villkor för att driva företag och att anställa samt ett värnande om de offentliga finanserna – gjorde att vi hade ett bättre utgångsläge än vi tidigare haft när vi mött sämre tider.

Världen förmåddes också till ett starkt och samlat agerande som vi inte sett vid tidigare kriser. Sverige, tillsammans med en rad andra regeringar, har agerat med kraft för att förhindra en ekonomisk kollaps. Genom gemensamma insatser för att återskapa förtroendet och normalisera kreditgivningen till hushåll och företag kunde en finansiell hårdsmälta undvikas.

Liksom världen snabbt enades i en kamp för att möta krisen inriktas nu arbetet med att dra rätt slutsatser och minimera riskerna för att något liknande inträffar igen.

Vikten av detta arbete kan inte nog betonas. Vi behöver gemensamma internationella regler för finansmarknaderna. Kraven på kapital i bankerna kan behöva skärpas. Finansiella företag och produkter som hittills stått utanför reglering behöver regleras och ställas under tillsyn för att garantera den finansiella stabiliteten. Striktare regler krävs för att begränsa vidlyftiga bonusar och ersättningssystem.

Som ordförande i EU avser Sverige att fortsätta det historiska arbetet med att skapa bättre förutsättningar för en hållbar tillväxt byggd på principen om öppenhet och ansvar. Bonuskulturen som vuxit fram måste få ett slut. Vi har ett unikt tillfälle att nå fram i denna fråga då världens ledare nästa vecka möts i Pittsburgh.

Redan under hösten stod det klart att finanskrisen skulle inverka på jobben och svensk arbetsmarknad. Vi såg det i en dramatisk efterfrågenedgång och i en våg av varsel. Därför tog regeringen också flera initiativ för att dämpa krisens effekter i Sverige.

Jämfört med övriga länder inom OECD-området är den ekonomiska politiken i Sverige en av de mest expansiva. Denna omläggning av finanspolitiken har skett samtidigt som vi haft beredskap för att kunna hantera en fördjupad och mer långvarig kris orsakad av fortsatta problem i det finansiella systemet.

I situationer som denna prövas förmågan att ta ansvar. Alliansregeringen har valt en väg präglad av ansvar för de offentliga finanserna, för jobben och för välfärdens kärnverksamheter.

Samtidigt finns det inga genvägar ut ur krisen, inga mirakelkurer att ta till för att lösa problemen. Det är bara genom fortsatt beredskap och ansvarsfullt agerande som vi kan komma igen. Vi kommer därför inte att göra det misstag som regeringar alltför ofta gör i kristider; vi kommer inte att köra ned landets finanser i ohejdbara underskott. Vi tar ansvar för Sverige.

Sunda offentliga finanser är och förblir en grundförutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomisk politik. Den principen vill vi hedra i såväl goda som dåliga tider.

Ett ifrågasättande av de offentliga finansernas hållbarhet är, för en liten och öppen ekonomi som den svenska, förknippat med allvarliga risker och betydande kostnader. En finanspolitik som inte är långsiktigt hållbar leder till skuldsättning som hotar tillväxt, välfärd och sysselsättning. En finanspolitik som inte är långsiktigt hållbar drabbar hela svenska samhället. Men särskilt hårt drabbas de som allra mest behöver tryggheten och välfärden för att vardagen ska fungera.

Det är nu allt fler tecken som indikerar att såväl den globala som den svenska ekonomin håller på att stabiliseras. Vi ser ut att ha stått emot de värsta stormarna. Riskerna för en betydligt försämrad konjunktur har minskat.

Kostnaderna för ohälsan har minskat snabbare än beräknat. Färre människor blir långtidssjukskrivna, och fler lämnar långtidssjukskrivning. Kostnaderna för förtidspensionerna har blivit lägre genom att färre blir förtidspensionärer.

De offentliga finanserna utvecklas nu bättre än som bedömdes i våras. Utgifterna 2010 har blivit 15 miljarder kronor lägre och inkomsterna 27 miljarder kronor högre. Därför kan vi genomföra nödvändiga krisåtgärder och samtidigt förstärka de offentliga finanserna. De offentliga

finanserna förbättras sammantaget med nästan 10 miljarder kronor 2010 och med över 30 miljarder kronor 2011 och 2012.

På arbetsmarknaden är bilden däremot fortsatt mycket dyster. Varsel och en stigande arbetslöshet har skapat oro bland många människor. I arbetslöshetens skugga tvingas många till stora uppostringar. Därför är det viktigt att krisens bördor fördelas rättvist, att vi fortsatt anstränger oss för att hålla ihop Sverige.

Svenska folket har gett Allians för Sverige – Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna – förtroendet att bära regeringsansvaret. Vi förenas i en vilja att ta ansvar för Sverige i en svår tid – ett ansvar vi tar med utgångspunkt i människan och med viljan att göra Sverige till ett bättre land.

I regeringsförklaringen för tre år sedan presenterade regeringen politikens inriktning och vad den såg som sina uppgifter för hela mandatperioden. Det gäller fortsatt.

Fler i arbete, fler jobb och färre i utanförskap är alliansregeringens viktigaste mål. Det oroar därför att Sverige tillsammans med en rad andra länder står inför hotet att den stigande arbetslösheten förvandlas till ett växande utanförskap.

Arbetslöshet tar snabbt på en människas själ när företaget kring vilket livet kretsat lägger ned eller flyttar från orten, när klockradion inte längre sätter i gång en ny arbetsdag, när telefonen tystnar, när spegeln på väggen är det enda sällskapet och det sociala nätverket trasas sönder. Om sedan dagarna utanför blir till månader och månaderna blir till år och om den egna utbildningen känns föråldrad och man inte längre känner sig sedd eller efterfrågad är det lätt att ge upp.

Vi vill inte återigen vara med om att arbetslösheten stiger i dåliga tider för att sedan bita sig fast även i goda tider. Det var det misstag som regeringar gjorde efter 1990-talskrisen – ett misstag som lade grunden till det stora utanförskapet.

Regeringen möter hotet om en arbetslöshet som riskerar att bita sig fast med en kraftfull politik för jobb och företagande, med aktivt stöd till människor som drabbas av arbetslöshet. Vi tänker inte återvända till en politik där människor förpassas till passiva system och döljs i statistiken. I stället ska goda förutsättningar skapas för att människor ska komma tillbaka till jobb och trygghet, till arbetskamrater och gemenskap.

Politik är att välja. Vi väljer att sätta jobben först. Vi vill därför använda delar av det utrymme som nu finns till att ytterligare förstärka åtgärderna för att dämpa den stigande arbetslösheten, för att förhindra att människor fastnar i arbetslöshet och för att värna välfärdens kärna.

Regeringen vill jobba Sverige ur krisen. I Sverige lever arbetsamma, skickliga och flitiga människor som vill bidra till det gemensamma bästa. En djup lågkonjunktur framkallad av girighet och ansvarslöshet i finanskvartalen i New York och London ska inte få ändra på det.

När konjunkturen efterhand förbättras är det viktigt att drivkraften att söka sig tillbaka till arbetsmarknaden är stark. Risken är annars att återhämtningen kommer av sig på grund av arbetskraftsbrist och att företagen inte kan få tag i rätt kompetens. Vi vill skapa trygghet, framtidstro och förutsättningar för att Sverige ska stå starkt när det vänder i omvärlden.

Regeringens satsningar mot arbetslösheten riktar sig till alla människor som står utanför arbetsmarknaden. Totalt utökas antalet utbildningsplatser med ca 23 000, och de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna förstärks med 54 000 platser. Ett antal åtgärder vidtas för att särskilt minska arbetslösheten bland unga.

I vår förstärkta politik för utbildning och omställning kommer vi att föreslå satsningar inom universitet och högskola, yrkeshögskola samt yrkesvux och komvux. Vi kommer att fortsätta att ta steget bort från passivitet – mot ökat fokus på coachning, arbetspraktik, praktisk kompetensutveckling och arbetsmarknadsutbildning.

Därtill öppnar regeringen för en ny aktiveringsinsats, Lyft, inom statlig, kommunal och viss ideell verksamhet. Insatsen syftar till att aktivera personer som saknar arbete. Inriktningen på aktiveringsinsatsen ska vara sysselsättning inom miljö, skogsvård, kulturarvet, omsorg och skola. Åtgärden syftar till att upprätthålla människors kontakt med arbetslivet samtidigt som den kan ses som en investering i vår miljö och omsorg.

Med satsningarna vill regeringen förhindra att människor slås ut och att arbetslösheten fastnar på en hög nivå. De ger människor som förlorat jobbet bättre förutsättningar att snabbt komma tillbaka när konjunkturen efter hand vänder. De ger människor bättre möjligheter till jobb och rustar dem för nya arbetsuppgifter, för vi vet att det behövs i framtiden.

Regeringen vill att Sverige ska stå starkt när det vänder. Den grunden vill vi lägga genom att fortsätta återupprätta arbetets värde, lägga grund för fler jobb och fler och växande företag, inte genom att återvända till en politik där människor gömdes, glömdes och dömdes till långvarigt utanförskap.

Vi vänder inte åter till ett Sverige där över en miljon människor, var femte svensk i arbetsför ålder, ställs utanför, där arbetslinjen avvecklas och bidragslinjen byggs ut.

Vi vill inte igen se att vi mitt i en högkonjunktur får växande klyftor mellan dem som har jobb och dem som står utanför arbetsmarknaden.

Vi vill inte igen se en utveckling där skolan inte kan ge våra barn tillräckliga kunskaper, där vårdköerna ringlar sig långa utanför våra sjukhus, där vi oroar oss för en äldreomsorg som mer handlar om förvaring än ett värdigt bemötande av våra äldre.

Vi vill inte igen se hur utbyggda bidragssystem och höga inkomstskatter skapar en situation där det för många människor inte lönar sig att arbeta, särskilt när det gäller människor med låga och normalstora inkomster.

De som överger arbetslinjen överger också kampen mot utanförskapet och de klyftor som utanförskapet skapar.

Regeringen har under mandatperioden inlett reformarbetet för att återupprätta arbetslinjen och öka sysselsättningen. Den politiken ligger fast.

Det har blivit mer lönsamt att arbeta. Jobbskatteavdraget har gett nära nog alla heltidsarbetande skattelättnader på över 1 000 kronor per månad. Sjuksköterskan, gymnasieläraren och metallarbetaren har nu uppemot 1 500 kronor mer kvar efter skatt varje månad jämfört med före valet 2006. Vårdbiträdet har i det närmaste en hel extra månadslön efter skatt kvar varje år.

Jobbskatteavdraget ökar drivkrafterna till arbete och leder till högre sysselsättning på både kort och lång sikt. Det ger alla som arbetar mer kvar i plånboken, ökar självständigheten och möjligheterna att utforma sitt eget liv. Det ger fler en chans att känna trygghet för framtiden. Regeringen kommer därför att pröva fler möjligheter till fortsatta skattelättnader för låg- och normalinkomsttagare i Sverige.

Det har blivit enklare och mindre kostsamt att anställa, särskilt dem som står längst från arbetsmarknaden. Nystartsjobben och instegsjobben har gett människor – många gånger unga, äldre eller utrikesfödda – en förankring på arbetsmarknaden de tidigare saknat. Inom kort presenteras ett lotssystem för nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna för alla och särskilt unga har gett nya möjligheter till jobb. Med reformerna i sjukförsäkringen öppnas dörrar tillbaka för människor som tidigare stängts ute.

Allt detta och mycket annat utgör en viktig del i att ge fler möjlighet till jobb och egen lön, att känna sig behövda och sedda. Det är viktiga steg för ett Sverige där fler människor kan komma till sin rätt. Regeringen fortsätter därför arbetet för att fler ska kunna återvända till arbetsmarknaden.

Det har blivit enklare och mer lönsamt att vara företagare. Skattelättnader, sänkta egenavgifter och minskad regelbörda har gjort det möjligt för fler företag att starta och växa. Arbetet inom konkurrensområdet har skärpts. Reformerna för hushållstjänster, ökad mångfald i välfärden och lagen om valfrihet i omsorgen har skapat nya företag och arbetstillfällen. Särskilda insatser sker för att uppmuntra kvinnors och invandrades företagande, insatser som nu kommer att förlängas. Därtill kommer insatser att göras för att skapa innovationsmiljöer för unga.

Fler och växande företag behövs för att jobba Sverige ur krisen. Människor ska uppmuntras att förverkliga sin initiativkraft och sin kreativitet genom eget företagande. Nya och växande företag i hela Sverige skapar nya arbeten, och arbeten ger välbefinnande. Det bidrar till att en sysselsättningsökning kommer tidigare och förstärks.

Regeringen fortsätter arbetet för ett bättre och livskraftigare företagsklimat. Det handlar om en rad åtgärder för att förbättra företagares sociala trygghet, göra det enklare att gå mellan anställning och eget företagande, göra det mindre riskfyllt att starta nya företag och att ytterligare sänka företagets kostnader.

Bra kommunikationer är avgörande för vår förmåga att möta de framtida utmaningarna kring klimat och miljö, kring sysselsättning, regional tillväxt och utveckling av hela vårt land. Ett väl fungerande transportsystem och en god IT-infrastruktur är en förutsättning för hållbar tillväxt i alla delar av landet. Regeringens historiska satsningar på våra vägar och järnvägar, Sveriges framtida växtkraft, fortsätter därför med oförminskad kraft.

I tider av ekonomisk kris är det viktigt att samlas kring de värderingar som håller samman det svenska samhället. Det handlar om behovet av starka civila gemenskaper i form av familj och vänner, men också i arbetslivet, om alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, om frihet, ansvar, trygghet och rättvisa.

Enskildas och familjers makt över den egna vardagen, arbetslinjen, en strävan att uppnå full sysselsättning är alla tydliga delar i vad vi vill ska känneteckna Sverige.

I ett sammanhållet Sverige ska var och en vara trygg i att det finns en välfungerande och skattefinansierad välfärd när vi behöver den, en bra barnomsorg, förskola och skola som rustar våra barn för livet, en trygg sjukvård och omsorg som finns till stöd om vi blir sjuka eller då den egna kraften tryter.

Ansaret för denna välfärdens kärna delas med landets kommun- och landstingspolitiker. Att slå vakt om välfärden är därför en uppgift som kräver ett politiskt ansvarstagande såväl nationellt, regionalt som lokalt. Det är ett ansvar som innebär att vi gemensamt måste se till att resurser och extra tillskott används rätt, ett ansvar som innebär att vi gemensamt måste se till att människor kan känna förtroende för att stat, landsting och kommuner kan utföra sina kärnuppgifter.

För att värna välfärdens kärna har regeringen tillfört kommuner och landsting betydande resurser under mandatperioden, för ökad tillgänglighet och kvalitet, för mer av valfrihet, mångfald och bättre bemötande, för att alla människor – oavsett de kallas barn, elever, äldre eller patienter – ska bli sedda och kunna känna trygghet.

Regeringen vill att ytterligare resurser tillförs kommunsektorn för att möta krisens effekter. Statsbidragen till kommuner och landsting höjs tillfälligt med 17 miljarder kronor 2010. Utöver detta höjs statsbidragen till landstingen med 1 miljard kronor 2009 för att underlätta hanteringen av den pågående pandemin. Från år 2011 höjs statsbidragen i kommunsektorn permanent med 5 miljarder kronor per år.

Tillsammans med andra satsningar innebär detta att alliansregeringen 2010 har förstärkt kommunsektorn med 38 miljarder kronor jämfört med 2006. På så sätt värnar regeringen välfärdens kärna, sysselsättningen och förtroendet mellan medborgarna och det offentliga.

Den ekonomiska krisen har även tydliggjort att kommunsektorns inkomster bättre behöver stabiliseras över konjunkturer. Det finns därtill ett behov av att skapa stabilare planeringsförutsättningar för kommuner och landsting. Regeringen avser därför snarast att utreda hur kommunsektorns inkomster kan få en ökad stabilitet över konjunkturen.

Arbetet med förnyelsen av den svenska skolan fortsätter för mer kunskap, för arbetsro, för att varje elev ska kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar. Viktiga reformer blir en ny skollag, insatser för att få på plats den nya gymnasieskolan och en ny lärarutbildning. Flera satsningar ska också göras för Sveriges lärare, däribland en särskild satsning på yrkeslärare och en förlängd fortbildningssatsning för obehöriga lärare. För att fler elever ska få ta del av kultur och ges möjlighet till eget skapande byggs Skapande skola ut.

Ett rikt och nyskapande kulturliv tillsammans med ett levande kulturarv är viktigt för hela vårt land. Med utgångspunkt i kulturens frihet och egenvärde vill regeringen stärka kulturens och kreativitetens betydelse i samhället. En handlingsplan för de kreativa näringarna kommer att presenteras. I samband med budgetpropositionen presenterar regeringen en kulturproposition om inriktningen av den framtida kulturpolitiken. Barns och ungas möjlighet till kulturupplevelser uppmärksammas särskilt.

Prot. 2009/10:2
15 september

Regeringsförklaring

Regeringen tar ytterligare steg för ökad tillgänglighet, effektivitet och kvalitet i svensk hälso- och sjukvård. Satsningar görs för att vården tydligare ska ta sin utgångspunkt i patientens behov och rätt att välja. Bland annat sker insatser för att inrätta en nationell oberoende granskningsfunktion och införa möjligheten till en fast vårdkontakt.

För att fortsatt stödja kommuner och landsting i deras arbete att utveckla en modern och välfungerande vård och omsorg tillförs ytterligare resurser under kommande år. Satsningen ska särskilt förstärka möjligheterna till en säker vård och omsorg för de mest sjuka äldre. Regeringen vill också stimulera byggandet av trygghetsbostäder, stärka ledarskapet inom äldreomsorgen och utveckla det psykiatriska stödet till äldre.

Vi vill att Sverige ska vara ett bra land för våra äldre. Ett flertal reformer har därför genomförts för att förbättra stödet till äldre i Sverige. Bostadstilläggen har förstärkts, satsningar har gjorts för att stärka kvaliteten i äldreomsorgen och för att fler äldre ska få tillgång till ett anpassat boende. Vid årsskiftet sänktes också skatten för pensionärer genom ett förhöjt grundavdrag. Regeringen kan nu presentera ytterligare en skattelättnad för alla Sveriges pensionärer.

Skatten sänks med totalt 3,5 miljarder kronor per år från 2010. Det ökar pensionärernas trygghet och förbättrar marginalerna, särskilt för de pensionärer, inte sällan kvinnor, som har de allra lägsta pensionerna.

Få saker beskär människans frihet så tydligt som ett liv i skuggan av våld, brott och droger. Att utsättas för brott innebär en kränkning av liv och egendom som utmanar några av de mest grundläggande värden det svenska samhället vilar på. För andra räcker oron att utsättas för brott för en känsla av otrygghet.

Ett välfungerande rättssystem utgör kärnan i en fungerande demokrati och ett utvecklat välfärdssamhälle. Regeringen förstärker därför steg för steg hela rättskedjan, från polis och åklagare till domstolar och kriminalvård.

Stödet till brottsoffer har förbättrats. Unga brottslingar möts av tidigare och tydligare insatser, där föräldrar har en viktig roll. Straffen för våldsbrott skärps. Ett brett myndighetssamarbete har inletts när det gäller kampen mot den grova organiserade brottsligheten.

Nu fortsätter vi arbetet, med satsningar inom brottsbekämpningens alla delar. Vi kommer att nå målet 20 000 poliser år 2010. Så många poliser har Sverige aldrig tidigare haft. Totalt saknar vår satsning för ett tryggare Sverige motstycke i modern tid.

Om välfärden utgör en människonära del av vår vardag, påstås ibland den internationella politiken vara dess motsats. Ändå har vi i finanskrisens spår påmint om hur vi hör samman på vår jord, om hur våra handlingar påverkar också andra, om hur nationalstaten inte längre själv utgör svaret på de många utmaningar vi har att hantera. Denna utmaning fångas även i klimatfrågan.

Vi har en enda jord. Kunskapen om de globala klimatförändringarna och de problem vi står inför är tydliga. Vi har ett stort ansvar gentemot kommande generationer att göra vårt yttersta för att begränsa klimatförändringarna och deras skadeverkningar.

Sverige ska visa ledarskap för att möta klimatutmaningen både internationellt och genom åtgärder hemma i Sverige.

Sverige har i dag den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i världen. Vi är ett av de länder som kan uppvisa minskade utsläpp samtidigt som ekonomin växer. Vi har visat att det går att skapa förutsättningar för nya jobb och ökad konkurrenskraft, samtidigt som vi bidrar till en bättre miljö och till att hejda klimatförändringarna. Det är resultatet av ett arbete som skett brett och långsiktigt med insatser från hela det svenska samhället, ett arbete som nu fortsätter.

Sverige var pådrivande i arbetet med att forma EU:s klimat- och energipaket. Att 27 länder enades om gemensamma mål innebar att EU kunde ta ett globalt ledarskap i en av vår tids stora utmaningar. Denna överenskommelse är också utgångspunkten för den svenska klimat- och energipolitiken.

En viktig grund för det fortsatta arbetet är lagd i och med klimat- och energiöverenskommelsen och regeringens klimat- och energiproposition. För att uppnå målsättningarna kommer regeringen nu att föreslå ytterligare satsningar på energieffektivisering och internationella klimatinvesteringar.

Enögd klimatnationalism är inte en väg för att möta klimatutmaningarna. Inte heller EU, som står för 14 procent av utsläppen i världen, kan ensamt nå resultat. Ett globalt samarbete som bygger på förtroende mellan världsdelar och mellan länder är nödvändigt men inte enkelt att uppnå.

Det är avgörande att en ny global klimatöverenskommelse kommer på plats som kan ta vid när Kyotoprotokollet löper ut efter 2012. Som ordförande i EU är det Sveriges uppgift att leda EU inför denna utmaning. Regeringen ska därför med kraft, tillsammans med övriga parter, verka för att en ny klimatöverenskommelse kan antas i Köpenhamn i december.

Vi vill nå en överenskommelse som samlar alla viktiga utsläppsländer, som tar solidariskt ansvar för de allra fattigaste delarna av vår värld, som når fram där klimatförändringarna slår som hårdast.

Herr talman! Sveriges säkerhet och yttre trygghet bygger på gemenskap och samverkan med andra länder. Vårt internationella agerande är grundat på folkrätten, värnandet av demokrati och mänskliga rättigheter.

Hösten 2009 tillhör Sverige Europas verkliga kärna. Vi är ordförande för Europeiska unionen och med detta finns Sverige med i globala mötesrum – som G20 och G8 – dit vi annars inte har tillträde. Vår uppgift är att agera i hela unionens intresse. Vårt ansvar är stort. Europas och världens blickar är riktade mot Sverige. Det är därför viktigt att komma ihåg att ordförandeskapet inte bärs av några få utan delas av hela Sverige.

Att leda EU:s 27 medlemsstater innebär ett stort ansvar, då varje handling får konsekvenser för människor i hela Europa och inte bara för Sverige. Ett framgångsrikt svenskt ordförandeskap kan stärka Sveriges internationella positioner för många år framåt till gagn för hela landet.

Vid sidan av finanskrisen och klimatfrågan återfinns en hel katalog av uppgifter för det svenska ordförandeskapet att hantera.

Vi vill att samarbetet mellan EU:s Östersjöländer ska fördjupas, inte minst för att förbättra miljön i Östersjön. Lissabonfördragets framtid måste avgöras, vilket vi hoppas ska möjliggöra ett bättre och effektivare ramverk för hur Europeiska unionen ska fungera i framtiden.

Sverige har alltid lyft fram utvidgningens fördelar och driver nu frågan vidare trots stora och många utmaningar. Takten i EU:s utvidgning avgörs ytterst av de enskilda ländernas reformframsteg.

Relationerna till Europeiska unionens grannar är av stor strategisk betydelse. Sverige kommer att fortsätta arbetet med att utveckla den europeiska grannskapspolitiken.

Sverige ska vara en klar och tydlig röst för frihet och demokrati i världen. Regeringen fortsätter sitt arbete för att bekämpa fattigdom, främja demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Sveriges internationella insatser för fred åtnjuter brett stöd. Sverige kommer att fortsätta att förstärka sin förmåga att medverka i freds- och stabilitetsoperationer i olika delar av världen.

Afghanistan står inför svåra utmaningar. Omvärldens uthållighet är en nyckel till långsiktig framgång. Sveriges engagemang är brett och långsiktigt. Vi är med våra insatser inte bara med och bygger fred och säkerhet. Vi hjälper det afghanska folket att bygga sitt land.

Ytterst är insatser av detta och andra slag en moralisk fråga om att stödja utsatta människor. Vi vill ta ansvar för att bidra till fred, frihet och fattigdomsbekämpning. Vi vill inte bara lyfta fram detta i högtidstal utan också göra aktiva insatser för en bättre värld inom de politikområden där det är möjligt.

Förutsättningarna för ett fördjupat transatlantiskt samarbete är utmärkta med en ny administration på plats i USA. Det finns nytt utrymme för samarbete för att lösa gemensamma utmaningar såsom klimatförhandlingarna likväl som för att hantera regionala konflikter.

I samarbete med främst USA måste EU förstärka sina insatser för en allomfattande fred i Mellanöstern. Israels ockupation och bosättningspolitik måste upphöra, en sammanhängande och bärkraftig palestinsk stat skapas, terrorismen upphöra och Israels rätt att leva inom säkra och erkända gränser respekteras. Parterna måste leva upp till gjorda åtaganden. Iran måste följa resolutionerna i FN:s säkerhetsråd.

Herr talman! De fyra partierna i Allians för Sverige – Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna – har den enskilda människan och hennes villkor som utgångspunkt och mål för sin politik.

I Sverige ska alla, oavsett bakgrund, ha möjligheter att växa och utvecklas. Alla människor har ett absolut och lika människovärde, samtidigt som varje människa är unik. Alla ska inte leva likadant, men alla ska ha samma möjligheter att utvecklas som självständiga människor.

Vår öppenhet mot omvärlden illustreras av att Sverige är ett land där kristna, judar och muslimer, de som tror på Gud och de som inte tror på Gud kan leva sida vid sida i ömsesidig respekt. Vi har ett ansvar för att det kan fortsätta och att ta initiativ för att fördjupa denna ömsesidighet och respekt. Religionsfrihet och yttrandefrihet – naturliga i vårt samhälle och i skydd av grundlag. Denna ordning vill vi försvara.

Vi bejakar och stöder människors ambitioner att förbättra sitt liv genom eget arbete och studier, företagande och insatser för sin egen och sin familjs framtid. Utveckling av demokrati och välfärd är helt beroende av att människors ambitioner, livschanser och förmågor tas till vara fullt ut.

Vi vill att alla människor ska få möjlighet att försörja sig genom eget arbete. Det ger inkomst, självkänsla och en gemenskap med andra. Ge-

nom att fler får arbete skapas ett samhälle där fler blir delaktiga, där klyftorna minskar och där det välstånd skapas som krävs för att upprätthålla en god offentlig välfärd för alla människor i vårt samhälle, även för dem som inte kan arbeta.

Herr talman! Vissa menar att politiken inte kan göra skillnad. Andra tror sig sitta inne med mirakelkurer. Vi är övertygade om att båda dessa synsätt är felaktiga. Med en ansvarsfull politik och rätt åtgärder kan vi inte bara motverka krisens effekter utan också säkra en stabil och tydlig återhämtning där vi förhindrar att arbetslöshet blir till utanförskap, där vi möjliggör för människor att åter komma i arbete och där vi tar oss igenom krisen och kan fortsätta det långsiktiga arbetet för ett Sverige där människor kan komma till sin rätt.

Vägen till fler jobb och lägre arbetslöshet kommer att bli lång och mödosam, men vi ska rida ut stormarna och få molnen att skingras. Alliansregeringen vann svenska folkets förtroende med en politik för fler i arbete och färre som står utanför. Den globala krisen har stärkt oss i övertygelsen om att Sverige behöver en politik som sätter jobben först.

Politik är att välja. Vi väljer att slå vakt om Sveriges sunda offentliga finanser. Vi väljer att föra en tydlig politik för full sysselsättning och minskat utanförskap. Vi väljer att värna välfärden. Vi väljer omtanke om klimatet och vår miljö. Vi väljer drömmen om ett Sverige som ger alla människor möjligheter att växa. Det är hörnstenarna när vi nu tar fortsatt ansvar för Sverige.

(Applåder)

Prot. 2009/10:2
15 september

Regeringsförklaring

3 § Ceremonin avslutades kl. 14.59.

Bilaga

Program för öppnandet av riksmötet 2009/10
tisdagen den 15 september 2009 kl. 14.00

Brasskvintetten spelar musik under samlingen

Trumpet Voluntary
av Jeremiah Clarke

Kungssången

Sámi eatnan duoddariid (Samelands vidder)
av Nils-Aslak Valkeapää

Talmannen

Hans Majestät Konungen
öppnar riksmötet

Fanfar
ur baletten La Péri av Paul Dukas

Fancies, Toys and Dreams
av Giles Farnaby

Statsministern
avger regeringsförklaring

Árvas (Árvas tundra)
av Sofia Jannok

Nationalsången

Grande Marche
av Charles Voss

Medverkande

Riksplan:

Arméns musikkår konserterar

Trapphallen:

Årskurs 6 från Västerås Musikklasser
under ledning av Anna-Karin Annmo

Ackompanjemang: Anita Olandersson

Folkmusik: EFNA – Ingela Ader, Eva Elmstedt Frisk och Carina Normansson

Plenisalen:

Brasskvintetten
Sofia Jannok

Innehållsförteckning

Prot. 2009/10:2
15 september

1 § Öppnande av riksmötet	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN	1
2 § Regeringsförklaring.....	2
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	2
3 § Ceremonin avslutades kl. 14.59.	11
Bilaga	12